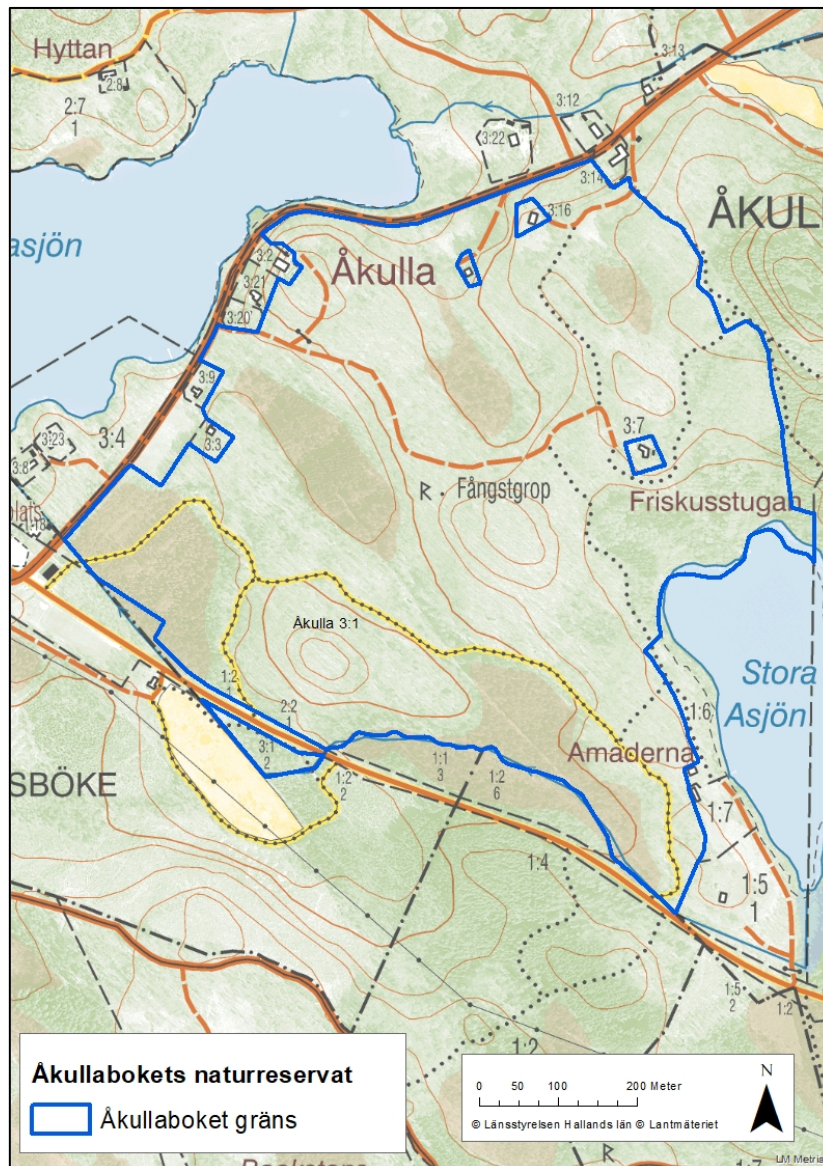

Bildande av naturreservatet Åkullaboket i Varbergs kommun.

Beslut

Länsstyrelsen i Hallands län beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (MB) att förklara det område som avgränsas av blå heldragen linje på ovanstående karta som naturreservat, med syfte, skäl och föreskrifter enligt nedan.

2020-11-11

511-1214-18

Reservatets gränser ska märkas ut i fält och dess namn ska vara Åkullaboket.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark-och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

I enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan (bilaga 1).

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och att skydda, vårda och återställa värdefulla bok- och lövskogsmiljöer. Områdets ädellövskog, trivallövskog, tallskog, sumpskog och andra ingående naturmiljöer med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras och i vissa fall restaureras. Strukturer som grova, gamla och senvuxna träd samt olika typer av död ved, t.ex. hålträd, högstubbar och stående och liggande död ved är särskilt viktiga att bevara. Syftet är även att skapa möjligheter för arter att sprida sig inom området och till och från intilliggande områden.

Syftet är också att tillgodose behovet av skogsområden för friluftslivet. Området ska därför göras tillgängligt så att besökare kan bedriva olika typer av friluftaktiviteter i värdefull natur samt uppleva den biologiska mångfald, de naturmiljöer och andra upplevelsevärden som finns i området.

Syftet ska tillgodoses genom att:

- områdets löv- och blandskogar till stora delar utvecklas genom naturlig dynamik men att utvalda ekar och ekbestånd sköts mer aktivt för att hindra igenväxning med bok och gran,
- områden med planterad gran och lärk avvecklas och tillåts utvecklas till lövskog samt att gran och lärk röjs vid behov,
- skogarna förvaltas så att förekomsten av död ved och gamla träd ökar,
- vissa diken läggs igen,
- främmande arter bekämpas om de riskerar att skada de naturvärden som reservatet avser att bevara,
- nya kunskaper om hotade och hänsynskrävande arter och naturtyper ska inom ramen för syfte och forskrifter beaktas i skötseln av reservatet,
- information och friluftslivsanordningar ska tillhandahållas så att området görs tillgängligt för besökare att bedriva olika typer av friluftaktiviteter i värdefull natur.

Skälen för beslutet

Området utgörs av gammal ädellövskog där bok dominerar och ek utgör ett viktigt inslag. En betydande del av området utgörs av nyckelbiotop med flera rödlistade arter. Området inhyser också en del död ved och andra viktiga strukturer samt många träd som börjar uppnå en optimal ålder för mossor, lavar och svampar att kolonisera.

Området är också mycket viktigt för friluftslivet och används flitigt för olika aktiviteter.

Naturvärdena kan skadas av skogsbruksåtgärder som avverkning och gallring, fysisk exploatering, förändrad hydrologi på land samt av konkurrens från gran och främmande arter.

De viktigaste åtgärderna för att bevara naturvärdena är att skydda området från rationellt skogsbruk så att träden kan uppnå hög ålder och att tillgången på död ved ökar. Att hålla efter inväxande gran är en mycket viktig skötselåtgärd.

Föreskrifter

A. Med stöd av 7 kap. 5 § MB, om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservat, är det utöver vad som annars gäller förbjudet att inom området:

1. uppföra byggnad, anordning eller anläggning eller väsentligt ändra befintlig byggnad anordning eller anläggning,
2. uppföra mast eller antenn samt anlägga luft- eller markledning,
3. anlägga väg,
4. anlägga brygga,
5. borra, spränga, schakta, gräva, muddra, markbearbeta eller bedriva täkt,
6. dika, dikesrensa, dämna eller utföra annan åtgärd som kan påverka områdets hydrologi. Med Länsstyrelsens tillstånd är det dock tillåtet att rensa diken som anlagts lagligt under förutsättning att underhållsåtgärder med hänvisning till bestämmelserna i 11 kap. 17 § miljöbalken krävs,
7. anordna upplag, tippa eller fylla ut,
8. kalka, gödsla eller sprida bekämpningsmedel,
9. bedriva skogsbruk eller i annat syfte avverka, gallra, röja, föryngra skog eller på annat sätt påverka vegetationen,

2020-11-11

511-1214-18

10. ta bort eller upparbeta dött träd, vindfälle eller döda grövre grenar,
11. framföra motordrivnet fordon annat än på bilväg,
12. sätta upp tavla, affisch, skylt eller göra inskrift,
13. bedriva jakt på lördagar, söndagar och allmänna helgdagar samt
14. utfodra vilt förutom åtel som kräver tillstånd enligt föreskrift 15.

Dessutom är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

15. använda åtel,
16. inplantera för området främmande arter samt
17. utföra undersökningar som innebär markering, insamling, fångst eller annan påverkan på naturmiljön.

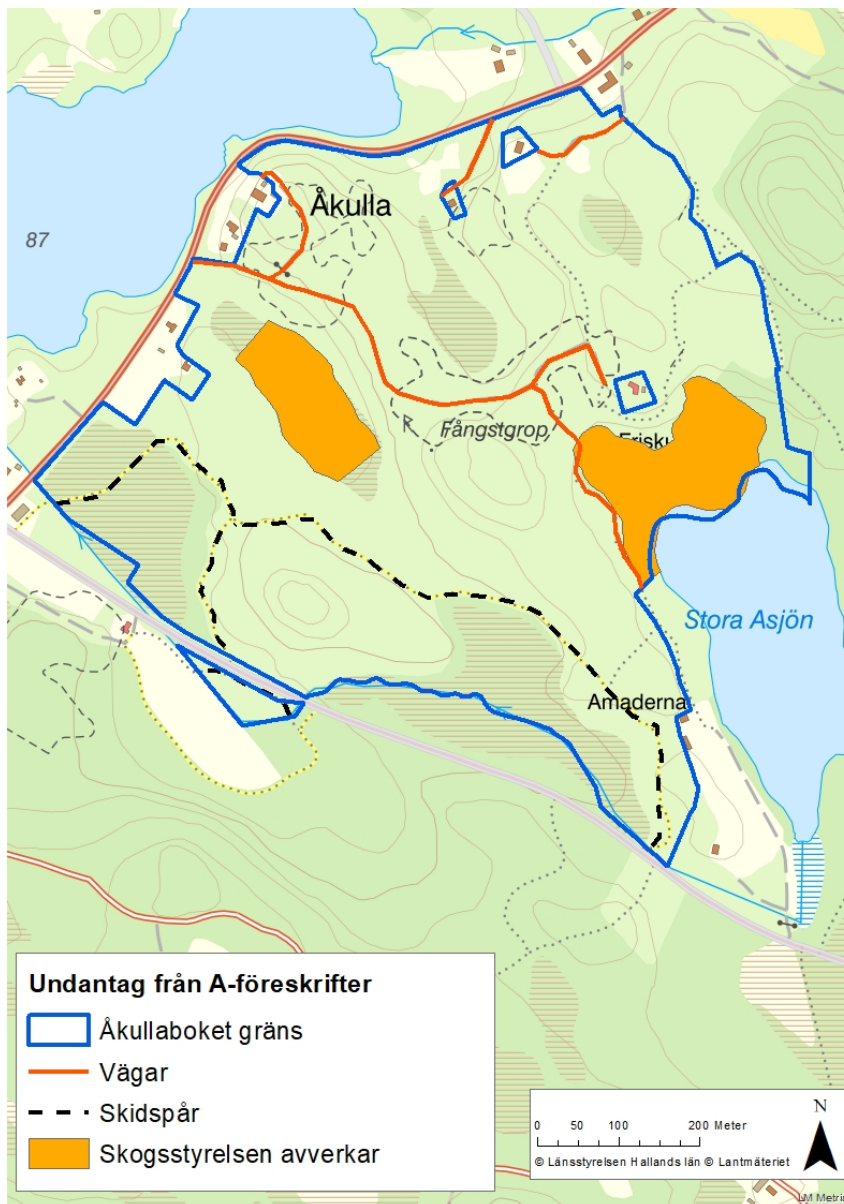
Ovanstående föreskrifter ska inte utgöra hinder för:

- a. Förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna B 1-3.
- b. Underhåll av ledningar inkl. ledningsgator under förutsättning att:
  - markskador minimeras och eventuellt uppkomna skador repareras,
  - inget material tillförs området som kan innehålla för området främmande arter eller förorenande ämnen,
  - överskottsmassor och överblivet material forslas ut ur naturreservatet,
  - åtgärder genomförs under perioden 1 september - 31 mars,
  - en, hassel, nypon, slån, apel och hagtorn ska sparas om de inte utgör hinder för elsäkerheten eller ledningsunderhåll,
  - framkomlighet på stigar inte har försämrats när arbetet har avslutats,
  - all ved lämnas inom reservatet men ska tas bort från stigar och betesmarker,
  - hänsyn tas till betesdjur, stängsel och friluftsanordningar och att
  - informationsskyltar sätts upp vid reservatets parkeringsplatser innan åtgärder påbörjas, om åtgärderna tar minst två dagar. Dessa ska innehålla information om vad som görs och telefonnummer till kontaktperson. Skyltarna ska tas ner direkt efter det att åtgärden avslutats.
- c. Underhåll av de vägar/spår som markerats på karta 1 under förutsättning att:

2020-11-11

511-1214-18

- inget material tillförs området som kan innehålla för området främmande arter eller förorenande ämnen,
  - överskottsmassor och överblivet material forslas ut ur naturreservatet,
  - åtgärder genomförs under perioden 1 september - 31 mars,
  - informationsskyltar sätts upp vid reservatets parkeringsplatser innan åtgärder påbörjas, om åtgärderna tar minst två dagar. Dessa ska innehålla information om vad som görs och telefonnummer till kontaktperson. Skyltarna ska tas ner direkt efter det att åtgärden avslutats.
- d. Skogsstyrelsen att, innan utgången av år 2030, avverka gran och lärk och transportera ut virket inom markerat område i karta, se karta 1.
- e. Jakträttsinnehavare att använda motordrivet fordon för uttransport av älg, hjort och vildsvin i enlighet med terrängkörningsbestämmelserna.
- f. Jakt och eftersök med hund samt snitsling och skyltning vid jakt. Skyltning sker vid reservatets informationstavlor. Snitslar och skyltar ska avlägsnas senast ett dygn efter avslutad jakt.
- g. Att vid behov jaga vildsvin på helger och max 3 ggr/år i området.
- Undantaget gäller endast under förutsättning att:
- Länsstyrelsen informeras minst en vecka innan,
  - snitslar och skyltar sätts upp vid reservatets informationsskyltar innan åtgärder påbörjas. Dessa ska innehålla information om vad som görs och telefonnummer till kontaktperson. Skyltarna ska tas ner direkt efter att åtgärden avslutats.

Karta 1: Kartan visar var i området vissa undantag från A-föreskrifterna gäller.

B. För att tillgodose syftet med reservatet förpliktigas med stöd av 7 kap. 6 § MB ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten att tåla åtgärder inom området enligt följande:

- 1 utmärkning av naturreservatets gräns enligt Naturvårdsverkets anvisningar,
- 2 anläggning och underhåll av friluftslivsanordningar exempelvis parkeringsplats, grillplats, vindskydd, markerade stigar och informationsskyltar,
- 3 skötsel av området:

2020-11-11

511-1214-18

- a. avverkningar, gallringar, röjningar, ringbarkning, brunnshuggning, förnygringsåtgärder och skapande av högstubbar, lågor och hålträd,
- b. hydrologiska återställningsåtgärder som t.ex. restaurering av våtmark och igenläggning av diken,
- c. betesdrift, stängsling, slåtter, bränning, hamling samt grävning och markbearbetning för att skapa bar sand/jord,
- d. bekämpning av främmande arter samt vildsvin,
- e. utsättning av hotade arter där utsättningar krävs för att stärka artens möjlighet till långsiktig överlevnad i länet samt
- f. undersökningar och dokumentation av friluftsliv, mark, vatten samt växt- och djurliv.

C. Med stöd av 7 kap. 30 § MB, om rätten att färdas och vistas i reservat är det utöver vad som annars gäller förbjudet att:

1. skada levande eller döda träd, buskar och grenar,
2. skada, plocka eller samla in mossor, lavar eller svampar annat än enstaka exemplar.
Förbudet gäller inte plockning av matsvamp,
3. ställa upp husvagn eller husbil i reservatet,
4. sätta upp tavla, affisch, skylt, snitsel eller göra inskrift,
5. framföra motordrivet fordon annat än på bilväg eller parkera annat än på anvisad plats,
6. ha hund okopplad,
7. cykla annat än på markerad cykelstig och befintlig bilväg,
8. elda annat än på anvisad plats.

Dessutom är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

9. använda fällor som dödar ryggradslösa djur,
10. inplantera för området främmande arter samt att
11. anordna lägerverksamhet, tävlingar eller andra arrangemang som kan störa djurlivet eller orsaka markslitage.
12. utföra undersökningar som innebär markering, insamling, fångst eller annan påverkan på naturmiljön.

2020-11-11

511-1214-18

Ovanstående föreskrifter ska inte utgöra hinder för

- a) Rolfstorps GIF att 3 gånger/år anordna tipspromenad i området. Under förutsättning att samtliga snitslar och skyltar tas ner senast dagen efter tipspromenaden.
- b) FK friskus Varberg att sätta upp naturpassetkontroller 1 april-31 september.

Upplysningar:

Om föreskrifterna

A-föreskrifterna gäller för åtgärder och verksamheter som genomförs med stöd av äganderätt eller andra juridiska rättigheter, t.ex. nyttjanderätt och servitut. I det fall en åtgärd som enligt lag enbart får utföras av en rättighetsinnehavare, utförs av en person som saknar rättighet, omfattas denna person av de förbud som meddelas i A-föreskrifterna. Således gäller A-föreskrifterna till exempel för alla personer som röjer sly eller avverkar i reservatet, eftersom en sådan åtgärd endast får utföras av rättighetsinnehavare (eller av annan efter medgivande från rättighetsinnehavare).

C-föreskrifterna gäller för allmänheten. Föreskrifterna riktar sig även till markägaren och andra med särskild rätt till fastigheten då dessa utövar aktivitet som inte är knutet till dessa rättigheter. C-föreskrifterna gäller följaktligen för alla som promenerar med en hund, men inte när en hund används vid jakt, då jakt är en rättighet som regleras i A-föreskrifterna.

Länsstyrelsen vill upplysa om att föreskrifterna om begränsning av rätten att färdas och vistas i reservatet gäller omedelbart och även om beslutet överklagas (7 kap. 30 § MB).

Andra bestämmelser

Länsstyrelsen erinrar även om att andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller för området. Av särskild betydelse för syftet med reservatet, eller som ett komplement till föreskrifterna är bland andra:

2 kap. 1, 6-8 §§ kulturmiljölagen (1988:950), fornlämningar

De fasta fornlämningar som återfinns inom reservatet är skyddade enligt lag. Det är förbjudet att utan tillstånd rubba, ta bort, gräva ut, täcka över eller genom bebyggelse, plantering eller på annat sätt ändra eller skada en fast fornlämning. Riksantikvarieämbetet och Länsstyrelsen får vidta de åtgärder som behövs för att skydda, vårda och undersöka en fast fornlämning.

2020-11-11

511-1214-18

7 kap. 13-18h §§ miljöbalken, strandskyddsbestämmelser

Strandskyddsområde berör de delar av reservatet som ligger inom 300 meter från sjöar och vattendrag. Strandskyddsbestämmelsernas syfte är att trygga förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv samt att bevara goda livsvillkor på land och i vatten för djur- och växtlivet. Åtgärder som kan skada eller motverka syftet med strandskyddet är förbjudna.

11 kap. miljöbalken, vattenverksamhet, samt lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet.

Med vattenverksamhet avses bland annat uppförande, ändring, lagning och utrivning av dammar, bortledning av vatten från eller grävning och rensning av vattenområden samt andra åtgärder i vattenområden om åtgärden syftar till att förändra vattnets djup eller läge. Även åtgärder som utförs för att avvattna mark eller som utförs för att sänka eller tappa ur ett vattenområde eller skydda mot vatten, när syftet med åtgärden är att varaktigt öka en fastighets lämplighet för ett visst ändamål är att betrakta som vattenverksamhet (markavvattning).

1 § terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594)

Körning i terräng med motordrivet fordon för annat ändamål än jordbruk eller skogsbruk är, med vissa undantag, förbjuden.

4-9 §§ artskyddsförordningen (2007:845), fridlysta arter

Många arter är fridlysta. Det innebär att djuren och växterna inte får skadas eller störas, och i många fall även att fortplantningsområden och viloplats är skyddade. Alla fåglar, groddjur, kräldjur, fladdermöss samt orkidéer är fridlysta, och dessutom ett urval av andra organismer. Flodpärlmussla är fredad enligt förordningen om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen (SFS 1994:1716).

12 kap. 6§ miljöbalken

För verksamheter och åtgärder som kan ändra naturmiljön väsentligt krävs samråd med Länsstyrelsen, i de fall verksamheten eller åtgärden inte omfattas av tillståndsplikt eller anmälningsplikt enligt miljöbalken. Inom reservat kan t ex underhåll av ledningsgator eller vägar omfattas av samrådsplikt.

Artikel 7 i Europaparlamentets och Rådets Förordning (EU) nr 1143/2014 från den 22 oktober 2014 om förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva främmande arter

2020-11-11

511-1214-18

Invasiva främmande arter av unionsbetydelse får inte släppas ut eller tillåtas reproducera sig, växa eller odlas. Det är markägarens ansvar att bekämpa invasiva främmande arter av unionsbetydelse.

Hur man överklagar

Eventuellt överklagande skickas till halland@lansstyrelsen.se eller Länsstyrelsen, 301 86 Halmstad. Ange vilket beslut som överklagandet gäller, t.ex. genom att ange diarienumret. Skriv också vilken ändring som begärs.

För att överklagandet ska kunna prövas måste det komma in till Länsstyrelsen senast den **14 december 2020**. Om den som överklagar är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet dock ha kommit in inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Länsstyrelsen skickar överklagandet vidare till Regeringen för prövning.

Kungörelse av beslut

Detta beslut kommer att kungöras i ortstidning och i länets författningssamling enligt 27 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Beslutet hålls tillgängligt på Länsstyrelsen i Hallands län och Länsstyrelsens hemsida www.lansstyrelsen.se/halland.

Beskrivning av området

Åkullabokets naturreservat ligger i Varbergs kommuns inland ca 25 km från Varberg och ca 10 km från Ullared. Området ingår i värdestrakt "Hallands mellanbygd" som är en av sex värdestrakter för ädellövskog i Halland. Tillsammans med flertalet andra naturreservat ingår Åkullaboket i riksintresset "Åkulla bokskogar" med både höga biologiska värden och höga värden för friluftslivet. Närheten till Åkulla outdoor resort gör området mycket attraktivt för besökare. Idag finns det välbesökta strövstigar och skidspår i området.

Åkullaboket har enligt historiska kartor varit bokskogsbeväxt sedan mitten på 1600-talet och har därmed en lång kontinuitet av bokskog. Området har också inhyst ljung- och torvmarker samt åkrar. Ungefär hälften av det avgränsade området består av nyckelbiotop med flera rödlistade arter och signalarter. De äldsta bokarna i området når en ålder på drygt 150 år och därmed en ålder där många arter av lavar och mossor finner ett lämpligt substrat. Topografin är

omväxlande med flera mindre lodytor utspridda. Av mossor och lavar har det påträffats naturvårdsintressanta arter som sydkvastmossa, kornbandmossa, bokvårtlav, bokkantlav, havstulpanlav, mussellav och lunglav.

Uppgifter om reservatet

Namn	Åkullaboket
Kommun	Varberg
Distrikt	Rolfstorp
Reservatet bildades år	2020
Areal	49,3 ha
Lägesbeskrivning	Intill Åkulla outdoor resort, ca 10 km väster om Ullared
Mittkoordinater SWEREF 99 TM	N 6333590, E 352973
Naturgeografisk region	Region 11, sydsvenska höglandets västdel
Naturvårdsregister-ID	2049138
Fastigheter och marksamfälligheter	Åkulla 3:1
Markägarkategori	Staten genom Skogsstyrelsen
Förvaltare	Länsstyrelsen

Ärendets handläggning

Naturvärdena uppmärksammades bland annat i och med nyckelbiotopsinventeringen på 1990-talet. Området har länge varit i Skogsstyrelsens ägo och samtal har förts mellan Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen om att bilda reservat på marken. Under 2017 beslöt man att gå vidare med reservatsbildningen.

Inkomna synpunkter

Se bilaga 3

Länsstyrelsens bedömning

Val av område och skyddsform

Området hyser skogliga värdekärnor samt skogstypen näringsfattig bokskog som Halland och Sverige har ett såväl nationellt som internationellt ansvar att bevara. Ädellövskogar och triviallövskogar med ädellövinslag är utpekade som prioriterade skogstyper i Strategin för formellt skydd av skog. Värdefulla skogar med likartad karaktär finns i närheten och delar av dessa är långsiktigt skyddade. Det ger förutsättning för värden knutna till ädellövskog att fortleva i området på lång sikt.

Det som kan hota värdena är bl.a. avverkning, dikning och annan negativ förändring av hydrologin, plantering av främmande trädslag, konkurrens från gran och lärk, exploatering samt fragmentering av biotoperna. Även exploateringar utanför reservatets gränser kan i vissa fall vara negativa för natur- eller upplevelsevärden.

Då ett rationellt skogsbruk inte är förenligt med bevarandet av arterna i området behövs någon form av långsiktigt skydd. Området kräver en del skötsel- och restaureringsinsatser vilket medför att en skötselplan behövs. Vidare krävs ordningsföreskrifter för att bevara områdets värden. Naturresevat är därmed den lämpligaste skyddsformen.

Beslutet följer riktlinjer för prioritering av naturresevatsskydd, Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden samt bidrar till att uppnå miljö kvalitetsmålen "Levande skogar" och "Ett rikt växt och djurliv".

Beslutets förenlighet med riksintressen, planer och områdesbestämmelser

Åkulla är angivet som riksintresse för friluftsliv (MB 3 kap.6 §). Reservatsbeslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. MB.

Länsstyrelsen bedömer att detta beslut är förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurser samt med den för området gällande översiktsplanen.

Intresseprövning

Länsstyrelsen anser, vid en intresseprövning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken, att avgränsningen av området, reservatets omfattning och föreskrifternas utformning i detta beslut innebär en rimlig balans mellan de värden som skall skyddas och det intrång detta innebär för enskilds rätt att använda mark och vatten.

2020-11-11

511-1214-18

Konsekvensutredning vid regelgivning

Enligt 4 § förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, ska länsstyrelsen vid beslut om ordningsföreskrifter formulerade med stöd av 7 kap. 30 § MB göra en konsekvensutredning av kostnadsmässiga och andra konsekvenser i den omfattning som behövs. Enligt 5 § samma förordning kan länsstyrelsen, om den bedömer att det saknas skäl att genomföra en konsekvensutredning, besluta ordningsföreskrifter utan att göra en konsekvensutredning.

Länsstyrelsen bedömer att det saknas skäl att genomföra en konsekvensutredning av de ordningsföreskrifter som beslutas i detta ärende.

Medverkande i beslutet

Detta beslut har fattats av landshövding Brittis Benzler. I handläggningen av ärendet medverkade länsråd Jörgen Peters, naturvårdsdirektör Henrik Martinsson, antikvarie Jenny Nord och naturvårdshandläggare Sindy Gullberg. Den sistnämnda har varit föredragande.

Brittis Benzler
Landshövding

Sindy Gullberg
Naturvårdshandläggare

Detta beslut har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Bilagor

- Bilaga 1 Skötselplan
- Bilaga 2 Rödlistade och regionalt intressanta arter
- Bilaga 3 Sammanställning av inkomna remissvar

Så här hanterar vi dina personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Skötselplan

Naturreservatet Åkullaboket

LÄNSSTYRELSEN
HALLANDS LÄN

Förord

Skötselplanen riktar sig främst till reservatets förvaltare och är utformad så att syftet med reservatet ska kunna uppnås. Reservatet är indelat i skötselområden, och i varje skötselområde beskrivs hur området ser ut idag, vilka kvaliteter man vill ha, och vilka åtgärder som kan behövas. Skötselplanen har en hög ambitionsnivå, men då förvaltarens resurser styrs av politiska beslut är det inte säkert att alla åtgärder kan genomföras. Till hjälp för förvaltaren har därför en prioritering av åtgärderna gjorts.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. SYFTE MED SÄKERSTÄLLANDE OCH SKÖTSEL	3
2. BESKRIVNING AV OMRÅDET	3
2.1 <i>Markslag, naturtyper och arter .....</i>	3
2.2 <i>Historisk och nuvarande markanvändning samt naturförhållanden .....</i>	4
2.3 <i>Beskrivning av bevarandevärden .....</i>	5
2.4 <i>Referenser .....</i>	6
3. SKÖTSEL AV OMRÅDET	7
3.1 <i>Generella riktlinjer .....</i>	7
3.2 <i>Skötselområden .....</i>	8
4. FRILUFTSLIV OCH TURISM	10
5. TILLSYN, DOKUMENTATION OCH UPPFÖLJNING	10
6. SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV PLANERADE SKÖTSELÅTGÄRDER.....	11
7. KARTOR.....	13

Skötselplan för naturreservatet Åkullaboket i Varbergs kommun

---

1. SYFTE MED SÄKERSTÄLLANDE OCH SKÖTSEL

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och att skydda, vårda och återställa värdefulla bok- och lövskogsmiljöer. Områdets ädellövskog, triviallövskog, tallskog, sumpskog och andra ingående naturmiljöer med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras och i vissa fall restaureras. Strukturer som grova, gamla och senvuxna träd samt olika typer av död ved, t.ex. hålträd, högstubbar och stående och liggande död ved är särskilt viktiga att bevara. Syftet är även att skapa möjligheter för arter att sprida sig inom området och till och från intilliggande områden.

Syftet är också att tillgodose behovet av skogsområden för friluftslivet. Området ska därför göras tillgängligt så att besökare kan bedriva olika typer av friluftaktiviteter i värdefull natur samt uppleva den biologiska mångfald, de naturmiljöer och andra upplevelsevärden som finns i området.

Syftet ska tillgodoses genom att:

- områdets löv- och blandskogar till stora delar utvecklas genom naturlig dynamik men att utvalda ekar och ekbestånd sköts mer aktivt för att hindra igenväxning med bok och gran,
- områden med planterad gran och lärk avvecklas och tillåts utvecklas till lövskog samt att gran och lärk röjs vid behov,
- skogarna förvaltas så att förekomsten av död ved och gamla träd ökar,
- vissa diken läggs igen,
- främmande arter bekämpas om de riskerar att skada de naturvärden som reservatet avser att bevara,
- nya kunskaper om hotade och hänsynskrävande arter och naturtyper ska inom ramen för syfte och forskrifter beaktas i skötseln av reservatet,
- information och friluftslivsanordningar ska tillhandahållas så att området görs tillgängligt för besökare att bedriva olika typer av friluftaktiviteter i värdefull natur

2. BESKRIVNING AV OMRÅDET

2.1 Markslag, naturtyper och arter

<i>Naturtyper (marktäckedata)</i>	<i>Areal (hektar)</i>
Barrsumpskog	2,4
Bokskog	34,0
Granskog	6,1
Hygge	0,9

Lövblandad barrskog	0,9
Lövsumpskog	2,7
Myrimpediment	0,2
Tallskog	0,7
Triviallövskog	0,5
Övrig landareal	0,9
Varav produktiv skogsmark	47

<i>Natura 2000-habitat</i>	<i>Areal (hektar)</i>
Näringsfattig bokskog 9110	23

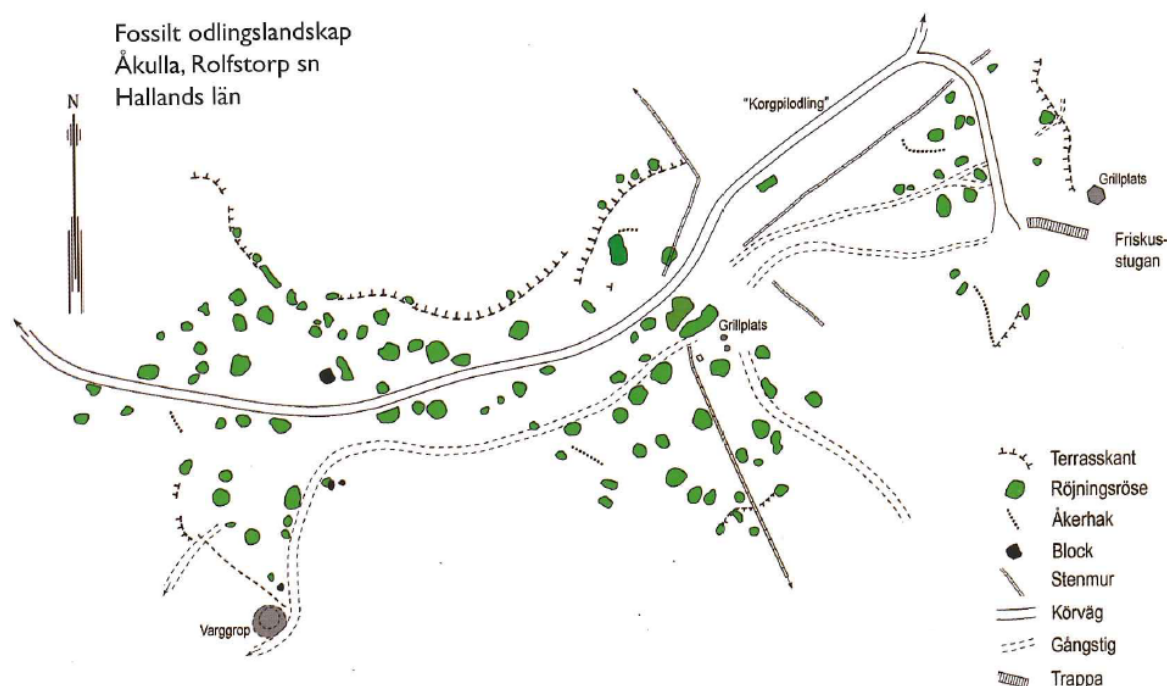
Rödlistade och regionalt intressanta arter:

5 respektive 20 stycken, se förteckning i bilaga 2 till beslutet om naturreservat.

2.2 Historisk och nuvarande markanvändning samt naturförhållanden

Kontinuiteten av bokskog är lång och området är markerat som bevuxet med bok både på 1650, 1850 och 1920 talets kartor över den halländska skogen. Den huvudsakliga näringen var troligtvis inte sädesodling utan skogs- och utmarksnäring i form av t.ex. ved, virke, jakt, kolning, järnframställning och ollonbete för svin. Ollonsvin levererades från området till Varbergs slott, enligt uppgifter från 1602 slog dock ollonskörden fel och svinen som levererades var magrare än vanligt. Kronan hade vid denna tid ett tydligt intresse för bokskogarna. Det finns även beskrivningar av ljung- och myrmarker. En bit in på 1900-talet så användes bokskogen som skogsbete åt tamboskapen.

Åkulla gård är känt i skrift sedan 1578 och den äldsta kartan över gården är från 1693, gården och dess inägomark låg mellan Yasjön, Äntasjön och Stora Asjön. Man ser än idag spår i terrängen från denna tid bland annat i form av små åkrar, röjningsrösen och en lång fägata som sträcker sig från den gamla gården. En del kärr dikades även ut för att få odlingsbar mark. På 1693 års karta finns en spikrak hägnad inritad mellan Yasjön och Stora Asjön, det var ovanligt att man hade den här typen av sträckning på dåtidens gårdesgårdar. Ett antal ganska stora åkerytor ligger nära Stora Asjön, ganska långt från bebyggelsen man ser på kartan. Detta var också mycket ovanligt och man tror därför att det funnits två gårdar i området varav den i söder lagts öde innan kartan ritades. I ett försök att få reda på hur långt tillbaka som åkermarken i området har brukats så gjordes en kol-14-analys av kol från en sekundär röjning (fanns rester av primär röjning som ej kunde dateras). Genom analysen kom man fram till att marken röjdes under senmedeltid, sent 1400-tal eller tidigt 1500-tal, eftersom detta bedöms vara återupptagande av åkermark så har området troligen varit i bruk redan under tidig medeltid (1050-1500 e. kr.) men agrarkrisen kom i mellan och ödelade den första åkermarken. Med andra ord har marken i Åkullaboket en lång historia med både åker- och skogsbruk. På inägorna i den östra delen av området var utnyttjandet av marken ganska varierat och än idag kan man se spår av dåtidens markanvändning i form av hasselbuketter och solitära ekar.

I denna renritade karta av Pär Connelid, Kula HB ser man tydligt hur den fossila åkermarken sett ut.

På 1950-talet planerades en skoglig yrkesutbildning att förläggas i Halland, valet föll då på Åkulla som låg centralt i länet. Det blev aldrig någon skogsbruksskola i Åkulla men skogseleverna som läste på Plönninge utförde sin skogliga praktik i Åkullaskogarna. Under 60-talet och framåt genomfördes olika skogliga försök i Skogsstyrelsens regi, man planterade då en del av mossarna och kärren med olika barrträd som lärk och gran.

Idag används området framför allt av friluftslivet. I den södra delen bedriver Åkulla skidallians sin verksamhet och har flera skidspår genom området. Skidanläggningen är välbesökt av både allmänhet och skolklasser under vinterhalvåret. I övriga delar har Skogsstyrelsen markerat upp en promenadslinga genom de olika skogsområdena, det finns också en grillplats centralt i området.

2.3 Beskrivning av bevarandevärden

Biologiska värden

Hedädellövsskog är en skogstyp som vi i Sverige har ett internationellt ansvar för eftersom en betydande del av den europeiska arealen finns i Sverige. År 2006 fastslog Länsstyrelsen i Halland en strategi för formellt skydd av skog i vilken man pekade ut sex värdestrakter för ädellövsskog. Åkullaboket ligger inom en av dessa, kallad "Hallands mellanbygd".

Ungefär hälften av det avgränsade området består av nyckelbiotop med flera rödlistade arter och signalarter. Topografin är omväxlande med flera mindre lodytor utspridda. Där marktäcket är tunt finns grupper av senvuxna träd, mängden död ved är måttlig. Av lavar har det påträffats rödlistade arter som lunglav, bokvårtlav och bokkantlav. Andra

naturvårdsintressanta mossor och lavar är bokfjädermossa, sydlig kvastmossa, havstulpanlav, mussellav och lunglav.

Geologiska värden

Berggrunden består av gnejs som är en mineralogisk fattig bergart. Morän är den dominerade jordarten med inslag av mindre torvområden.

Kulturhistoriska värden

Det finns rikligt med spår av forna tiders markanvändning i form av bland annat fägata, gamla odlingsrösen, korgpilodling och en fångstgrop. Inventeringar har gjorts av länsmuséet i Varberg i ett projekt om Bockstensmannenområdet runt 2008 och det finns numera väl beskrivet hur området har sett ut från medeltiden och framåt.

Friluftsvärden

Friluftsvärdena i området är höga och området används flitigt året runt. Både av vandrare som använder sig av en markerad slinga som slingrar sig genom området men det som idag lockar flest besökare är skidspåren och pulkabackarna. Närheten till Åkulla outdoor resort gör området extra attraktivt och lättbesökt.

Prioriterade bevarandevärden

Den näringsfattiga bokskogen med dess strukturer och rika förekomst av kryptogamer samt friluftslivet utgör områdets prioriterade bevarandevärden.

2.4 Referenser

Artportalen, ArtDatabanken SLU.

Bengtsson, E. och Simonsson, G. 1995 - 2003. Historiskt kartöverlägg. Kulturmiljöenheten, Länsstyrelsen i Hallands län.

Larsson, K. och Simonsson, G. 2003. Den halländska skogen – människa och mångfald. En underlagsrapport till en regional strategi för skogsskydd. Länsstyrelsen i Halland, Halmstad. Meddelande 2003:7.

Malmström, C. 1939. Hallands skogar under de 300 senaste åren. Meddelande från statens Skogsförsöksanstalt volym 31, sidorna 171 - 300.

Mathiasson, M., Bengtsson, S., Flodin, L-Å. och Paulsson, I. 2007. Strategi för formellt skydd av skog i Hallands län. Meddelande 2007:5. Länsstyrelsen Hallands län.

Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen, 2017, ISBN 978-91-620-0000-0

Naturvårdsverket 2004. Kartering av skyddade områden. Kontinuerlig naturtyps-kartering. Rapport 5931.

Pablo Wiking-Faria, Bockstensmannen och hans tid, Länsmuseum Varberg 2008

Skogsstyrelsen. Nyckelbiotopsinventeringen.

<https://minasidor.skogsstyrelsen.se/skogskartan>

Skyddsvärda statliga skogar, <https://www.naturvardsverket.se/Om-Naturvardsverket/Publikationer/ISBN/5500/91-620-5573-9/>

3. SKÖTSEL AV OMRÅDET

3.1. Generella riktlinjer

Granröjning

För att området även i framtiden skall fortsätta vara hedädellövskog krävs det att uppväxande gran och lärk röjs löpande samt att planterade områden med lärk och gran tas ner. Enstaka granar kan ringbarkas, för kontinuerlig tillförsel av död ved.

Gynna ek

Gynna grova ekar längs åkrar, vägar, stigar och andra naturligt öppna ytor. Røj träd som växer upp i kronorna och sådana som står för nära och piskar kronorna. Även bok får röjas om det är till fördel för ek i området.

Död ved

Död ved är en viktig resurs för många arter i skogen och andelen död ved i reservatet bör öka, särskilt död ved av lövträd i grövre dimensioner. I delar av reservatet är bokarna så gamla att träd börjat dö, vilket tillför ny död ved.

Vindfällen eller döda grova grenar som hamnar olämpligt och påtagligt hindrar framkomlighet får flyttas till annan lämplig plats inom reservatet. Stigar och leder ska hållas fria.

Främmande arter

Om främmande arter upptäcks i reservatet, bör de bekämpas om de riskerar att påverka de naturvärden som reservatet avser att bevara. Bekämpning ska dock endast ske om det finns förutsättning att med rimlig ekonomisk insats begränsa artens förekomst i reservatet, eller om det finns nationellt intresse av att bekämpa arten.

Utsättning av arter

Nationellt hotade arter som är knutna till reservatets naturtyper, där utsättningar krävs för att stärka artens möjlighet till långsiktig överlevnad i länet, kan sättas ut i området under förutsättning att det inte motverkar reservatets syfte.

Igenläggning av diken

Tidigare fanns flera blötare partier inom området. Där det är lämpligt och inte riskerar att skada omkringliggande skog, vägar eller liknande kan diken läggas igen för att återskapa sumpskogar.

Kulturmiljöer

Vid alla typer av åtgärder ska hänsyn tas till kulturmiljöerna i området, igenväxning ska undvikas och inga röjningsrester får ligga på rösen och andra lämningar. En historisk kontinuitet eller överensstämmelse i äldre tiders markanvändning kan vara en god hjälp för att skapa större naturnytta. Ett exempel kan vara att koppla luckhuggning till tidigare inägomarker och hävdmiljöer.

3.2 Skötselområden

Reservatet är indelat i 4 skötselområden redovisade på skötselkarta sidan 14. Varje skötselområde utgörs av en eller flera avdelningar, där varje avdelning har likartad naturtyp och likartade beståndsegenskaper. Namngivningen av skötselområdena baseras på dominerande skötselåtgärd och målnaturtyp.

SKÖTSELOMRÅDE 1: RÖJNING GRAN OCH LÄRK - ÄDELLÖVSKOG

Avdelning: 4, 6, 10, 16, 19, 23

Areal: 34,3 hektar

Beskrivning: Gammal bokskog, ca 150 år, med inslag av ek och annat löv. I området finns två nyckelbiotoper med naturvårdsintressanta arter som t.ex. sydkvastmossa, bokvårtlav och mussellav. I norra delen finns ett område med grova ekar och hassel samt fägata.

Mål: Gammal ädellövskog med bok som det dominerande trädslaget med inslag av ek, tall och triviallöv. Långsiktigt är målsättningen att området är en flerskiktad, luckig och olikåldrig ädellövskog med inslag av annat löv och med god förekomst av död ved i form av lågor, grenar, högstubbar, torrakor och torrträd.

Åtgärder:

- Fri utveckling utan gran och lärk.
- Vid behov brunnhugga kring vissa träd för att få solbelysta stammar.
- För att gynna föryngring av ek kan man vid behov använda hägn och även röja bokföryngring.
- Vid behov kan det på lång sikt användas skötselmetoder såsom luckhuggning för att bestånden ska bli flerskiktade.
- Fägata och korgpilodling ska hållas fri från igenväxning.

SKÖTSELOMRÅDE 2: FÖRYNGRINGSÅVVERKNING - BLANDSKOG

Avdelning: 9, 15, 20, 21

Areal: 6,2 hektar

Beskrivning: Gran och lärkbestånd planterade av Skogsstyrelsen som skogliga försök på 60-talet. Olika för Sverige främmande arter av gran och lärk t.ex. serbisk gran och japansk lärk. I de sumpiga delarna finns inslag av tall och triviallöv.

Mål: Lövnaturskog och lövsumpskog med inslag av tall. Långsiktigt är målsättningen för skötselområdet en flerskiktad, luckig och olikåldrig skog med god förekomst av död ved i form av lågor, grenar, högstubbar, torrakor och torrträd.

Åtgärder:

- Avverkning av gran och lärk. Enstaka exemplar av gran eller lärk kan kapas till högstubbar för att öka mängden död ved.
- Röja gran- och lärk uppslag vid behov.
- För att gynna ek- och bokföryngring kan åtgärder som stödplantering utföras samt uppsättning av hägn som skydd mot viltbete
- Vid behov kan det på lång sikt användas skötselmetoder såsom luckhuggning för att bestånden ska bli flerskiktade. Skapande av död ved och veteranisering kan också användas för att gynna arter som är beroende av en kontinuerlig förekomst av dessa substrat.
- Lägga igen diken i avdelning 9 för att återskapa lövsumpskog.

SKÖTSELOMRÅDE 3: RÖJNING BARR - BLANDSKOG

Avdelning: 5, 7, 8, 12, 13, 14, 17, 18, 22, 24

Areal: 8,3 hektar

Beskrivning:

Området består till stor del av planterad torvmark, trädslag som dominerar är gran, tall och björk med inslag av annat löv och ädellöv.

Mål: Lövnaturskog med inslag av tall. Långsiktigt är målsättningen för skötselområdet en flerskiktad, luckig och olikåldrig skog med god förekomst av död ved i form av lågor, grenar, högstubbar, torrakor och torrträd.

Åtgärder:

- Avverkning av gran och lärk. Enstaka exemplar av gran eller lärk kan kapas till högstubbar för att öka andelen död ved.
- Röja gran- och lärk uppslag vid behov.
- För att gynna ek- och bokföryngring kan åtgärder som stödplantering utföras samt uppsättning av hägn som skydd mot viltbete
- Vid behov kan det på lång sikt användas skötselmetoder såsom luckhuggning för att bestånden ska bli flerskiktade. Skapande av död ved och veteranisering kan också användas för att gynna arter som är beroende av en kontinuerlig förekomst av dessa substrat.

SKÖTSELOMRÅDE 4: ÖVRIG AREAL - BLANDSKOG

Avdelning: 1, 2, 3

Areal: 0,9 hektar

Beskrivning:

Tre små före detta viltåkrar som tidigare varit inäga. Åkrarna är inte längre hävdade och börjar växa igen med sly. Runt den öppna marken finns trädslag som ek, björk, apel och sälg.

Mål: Hävd genom bete om det sker inom en snar framtid. Om hävd inte är möjligt kan åkrarna tillåtas växa igen av ek, sälg, bärande träd och buskar för att gynna insektslivet.

Åtgärder:

- Gynna bärande träd och till exempel sälg, röj vid behov konkurrerande träd och buskar.
- Eventuellt stängsling och bete.

4. FRILUFTSLIV OCH TURISM

Beskrivning: I området finns idag olika friluftsanordningar som vandringsstig och grillplats. Det finns också ett skidspår om underhålls av Åkulla skidallians samt vägar som underhålls av privatpersoner med rätt till vägarna. Det är en cykelstig för

mountainbike under planering. Det finns också en rik kulturhistoria som man kan se spår av än idag. Länsstyrelsen avser inte att underhålla vägar och skidspår

Mål: Områdets friluftslivsanläggningar ska vara i gott skick och förhöja upplevelsen av området. Besökare ska tryggt, säkert, självständigt, samt inom ramen för reservatets syfte och bevarandemål, kunna ta del av de upplevelser området erbjuder och nyttja områdets anläggningar.

Åtgärder

- Sätta upp minst 3 informationsskyltar
- Rusta upp befintlig grillplats.
- Skylta och underhålla stigar (gäller ej väg och skidspår), se karta 7.8 Friluftsliv.

5. TILLSYN, DOKUMENTATION OCH UPPFÖLJNING

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Länsstyrelsen ansvarar för regelbunden tillsyn av reservatet.

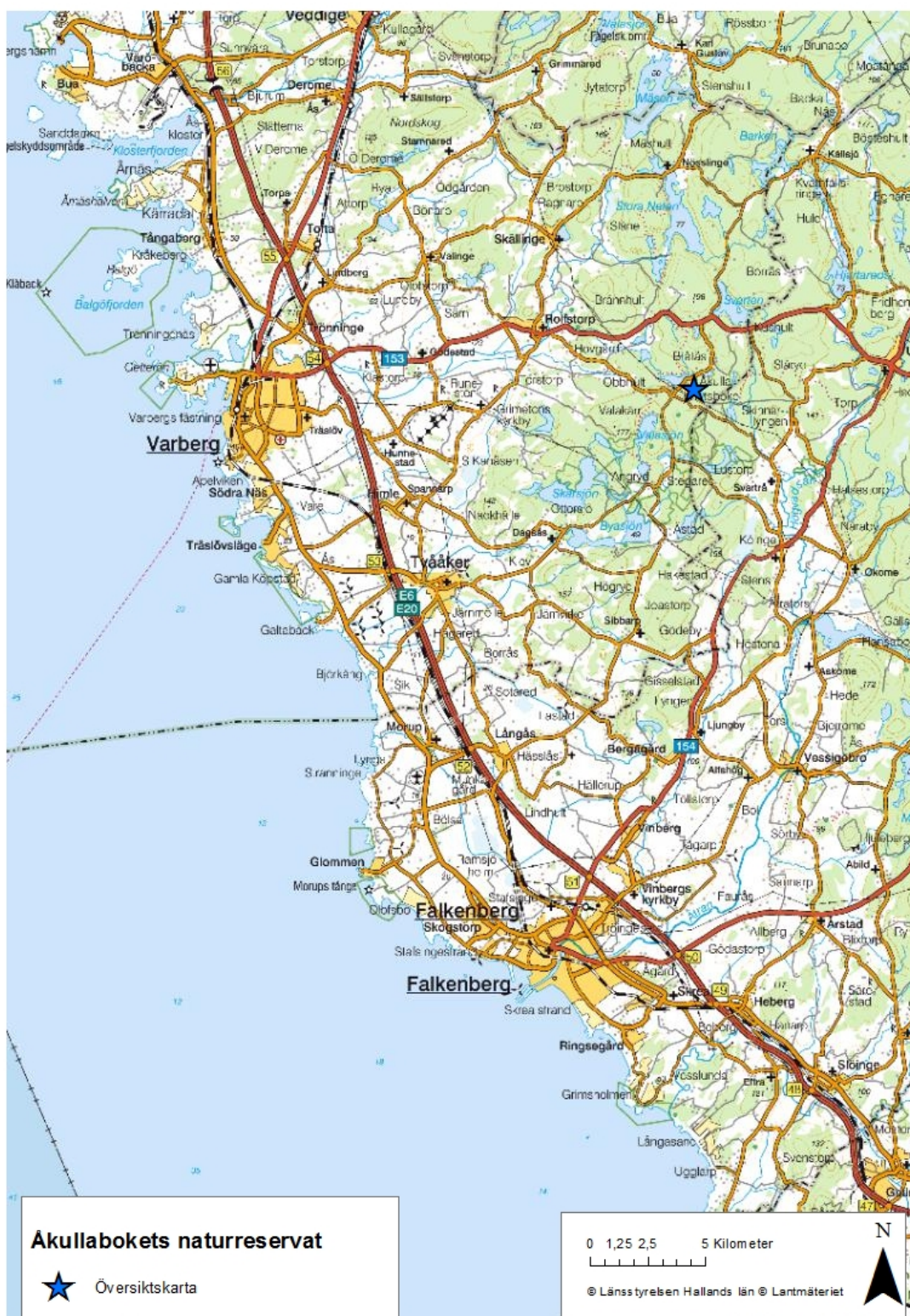
6. SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV PLANERADE SKÖTSELÅTGÄRDER

Skötselåtgärd	När	Skötselområde	Prioritet	Finansiering
Utmärkning av reservatets gränser	Snarast	Hela reservatet	1	Vårdanslaget
Uppsättning av informationstavlor	Snarast	Där behov finns	1	Vårdanslaget
Rusta upp befintlig grillplats samt ev anlägga ny.	Inom 5 år samt vid behov	Se karta 7.8	2	Vårdanslaget
Röjning av gran och lärk	Löpande vid behov	Hela reservatet	1	Vårdanslaget
Skapande av död ved/veteranisering	Vid behov	Hela reservatet	3	Vårdanslaget
Föryngring av trädskikt	Vid behov	Hela reservatet	2	Vårdanslaget

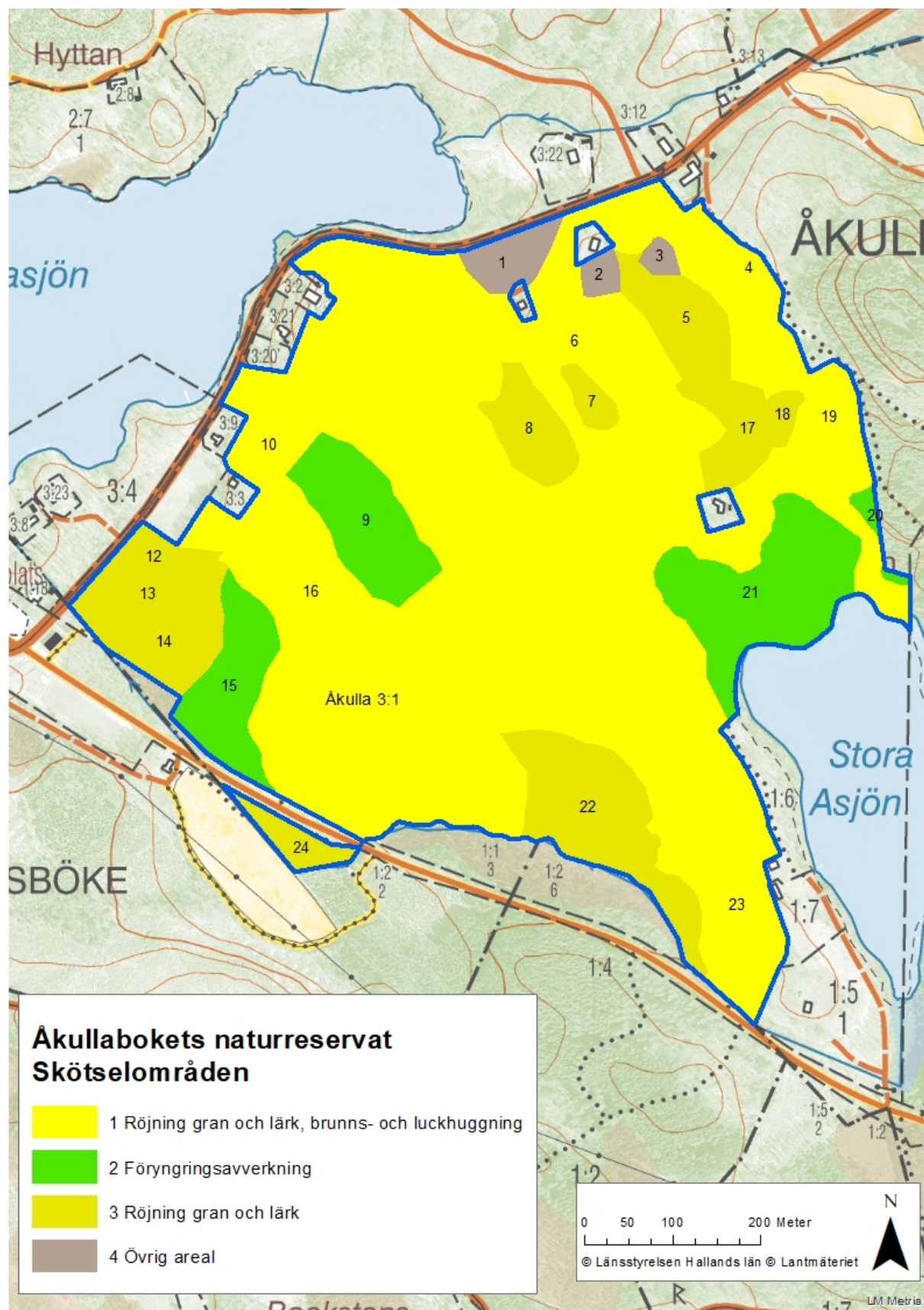
Avverkning gran- och lärkbestånd	Innan 2038	Avdelning 9 och 21	3	Skogsstyrelsen
Avverkning gran- och lärkbestånd	Inom 20 år	Avdelning 15 och 20	3	Vårdanslaget
Luckhuggning	Vid behov	Hela reservatet	3	Vårdanslaget

7. KARTOR

7.1 Översiktskarta

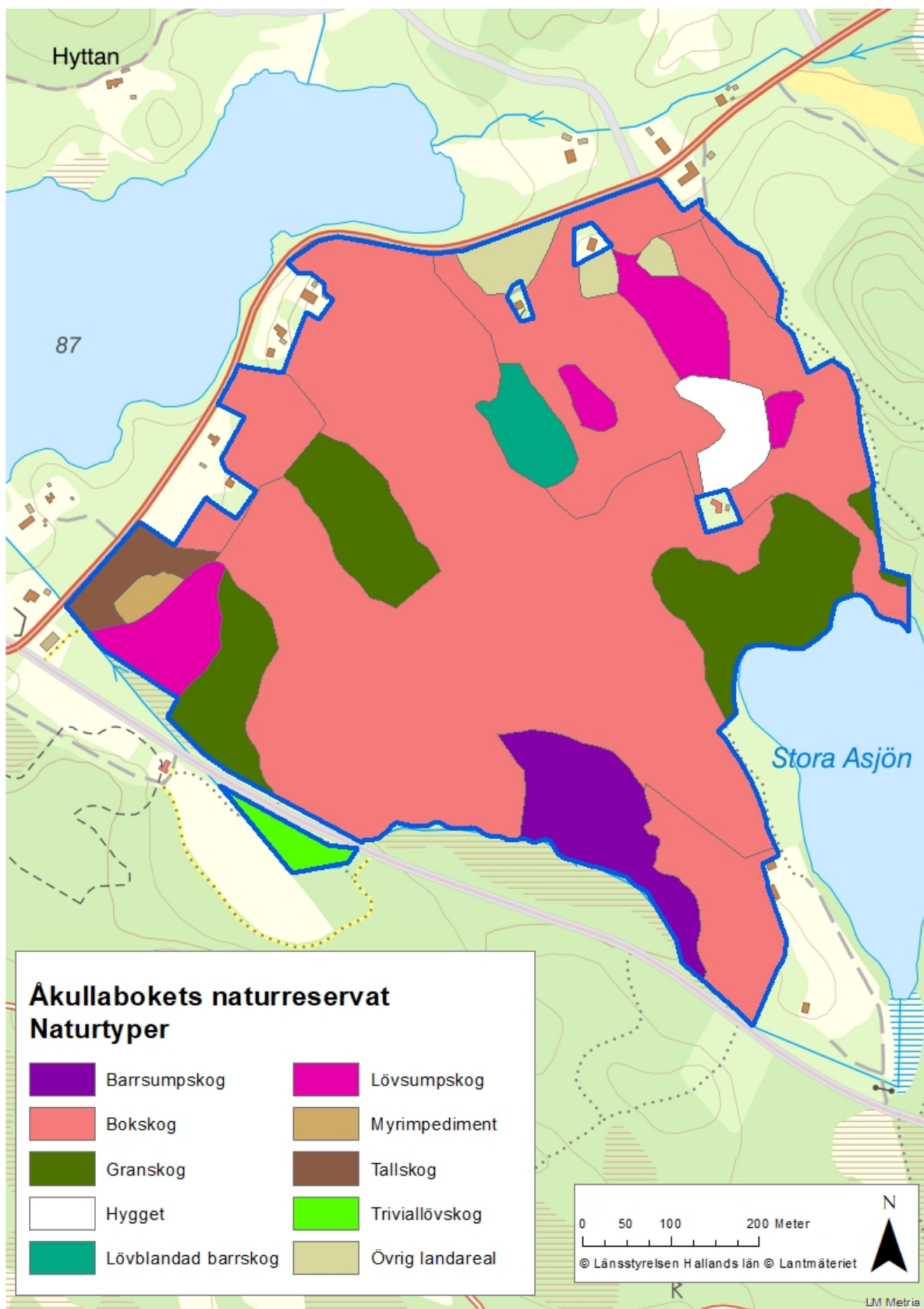

7.2 Skötselkartor

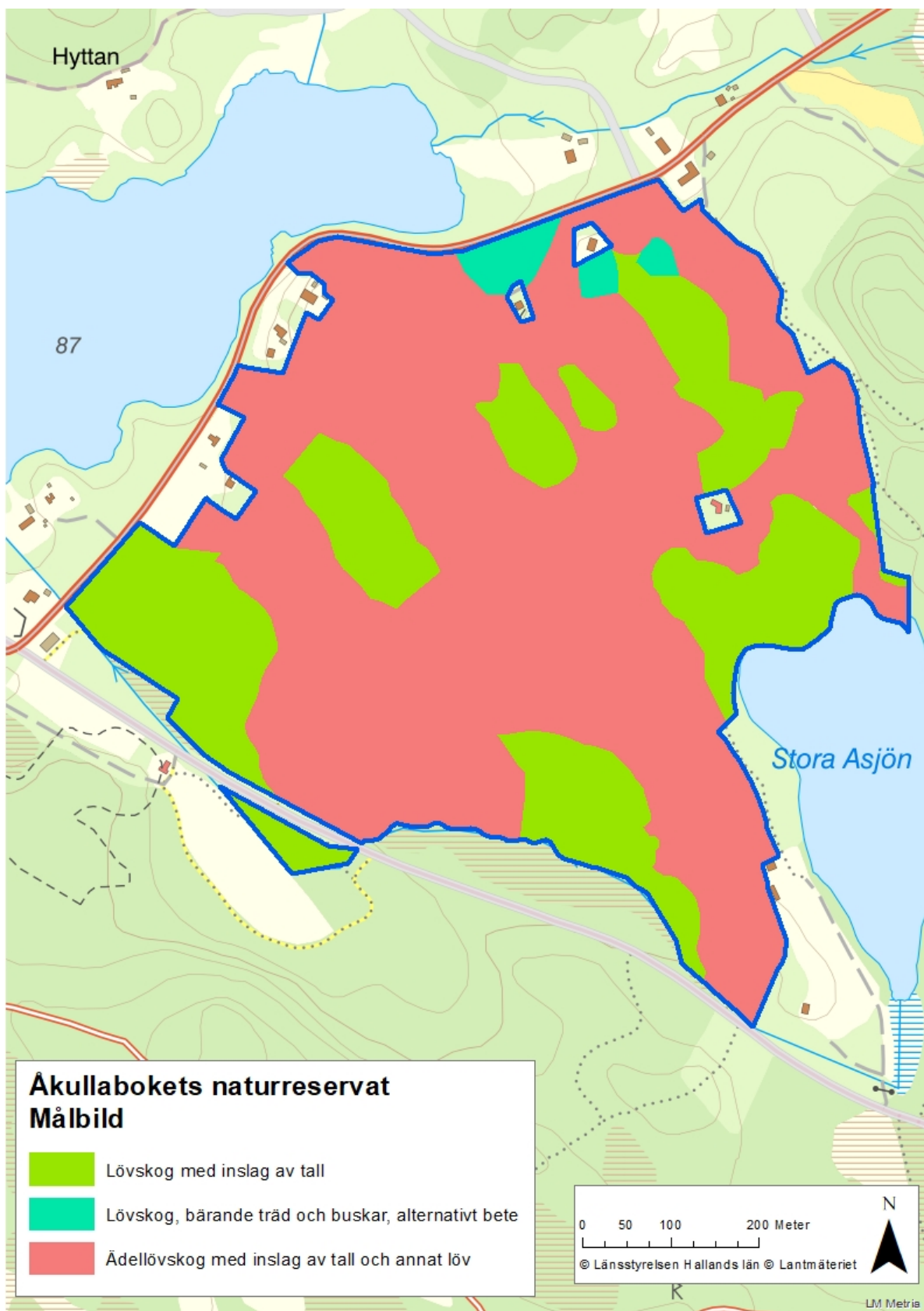

7.3 Skogstypskarta

7.4 Målnaturtypskarta

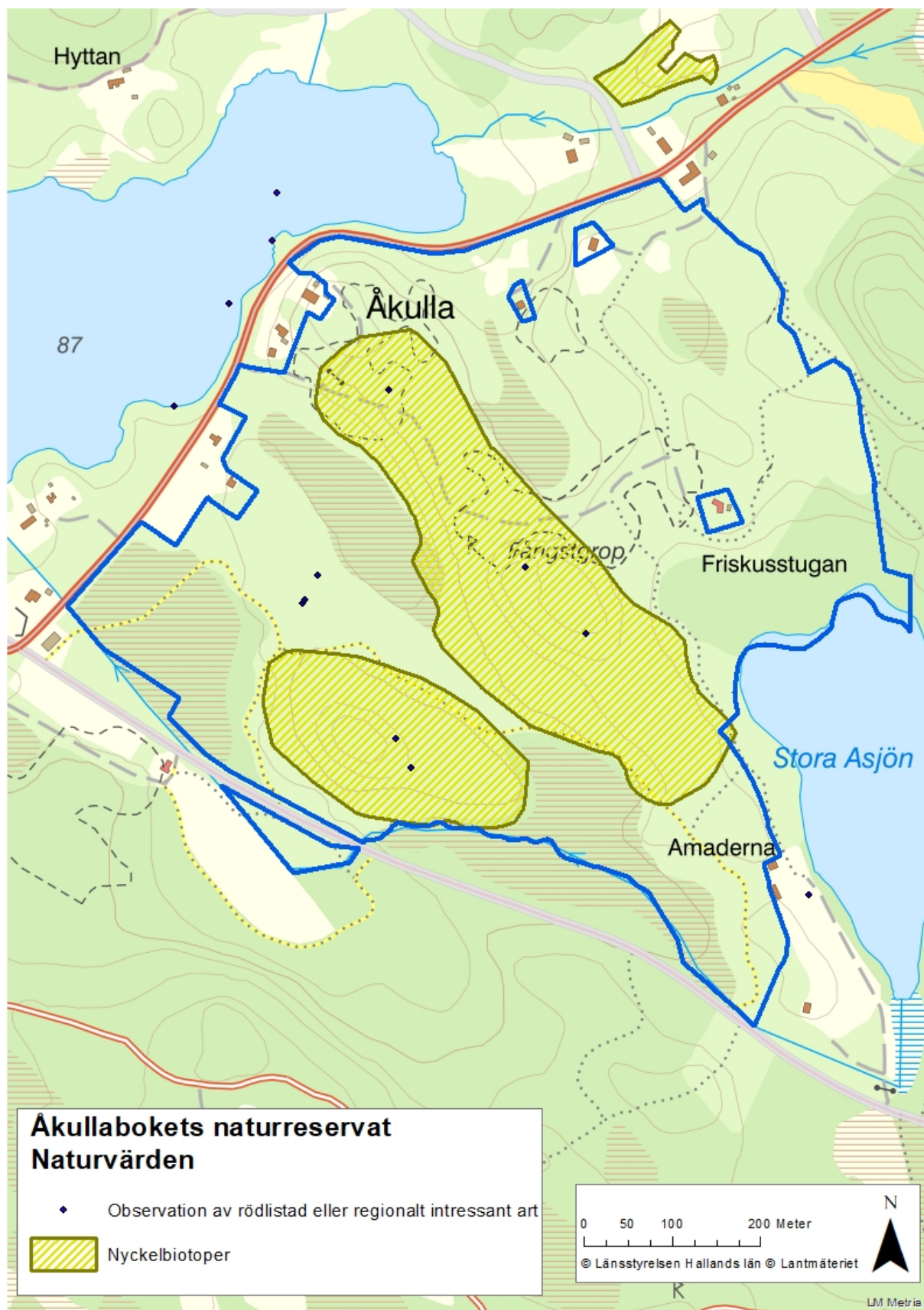

7.5 Naturtyper enligt Natura 2000

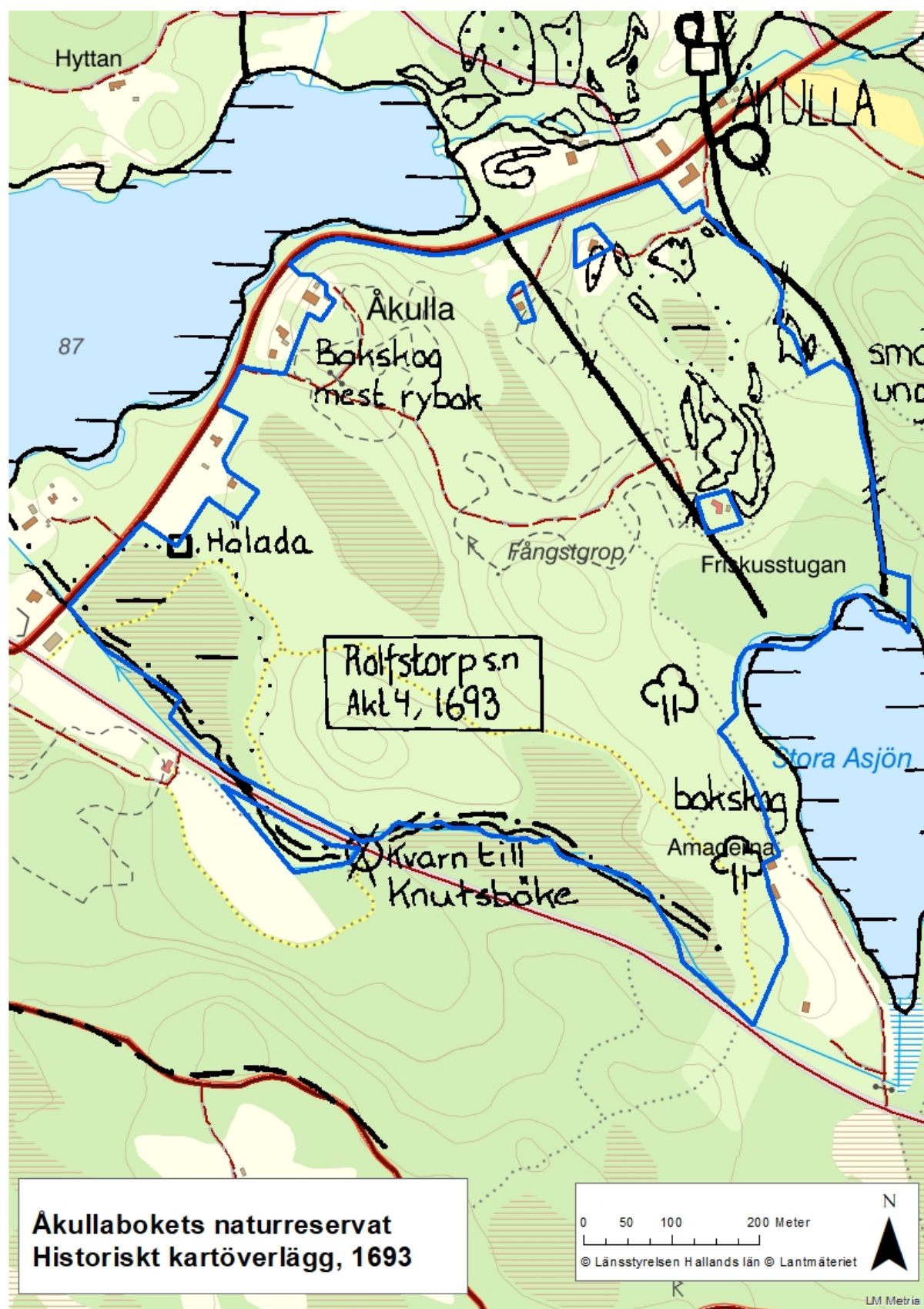

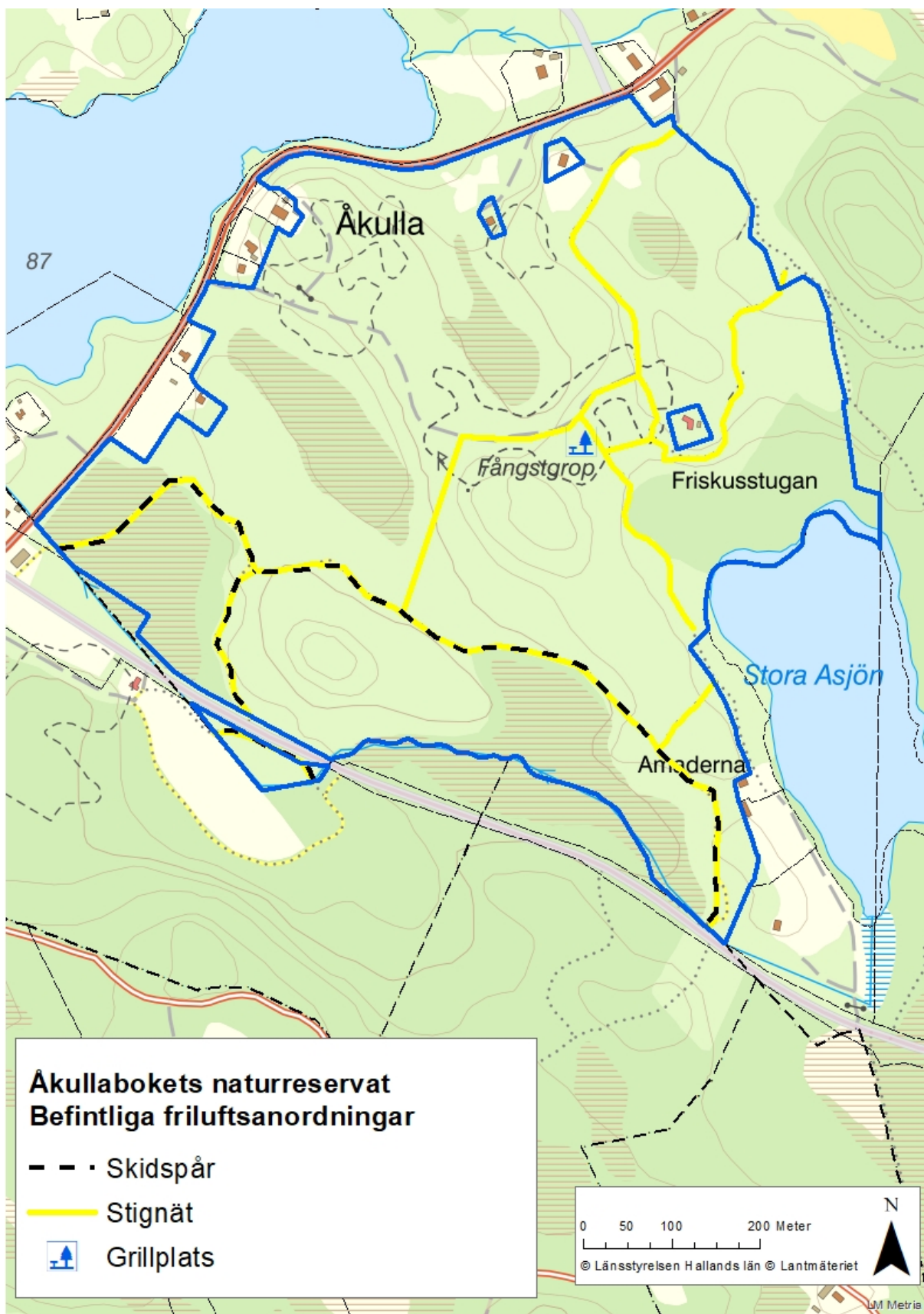
7.6 Naturvärden

7.7 Historisk karta

7.8 Friluftsliv

Förteckning över rödlistade och regionalt intressanta arter som har påträffats i eller nära naturreservatet Åkullaboket i Varbergs kommun, Hallands län

Rödlistade arter indelade i kategorier baserade på artens risk att försvinna från Sverige enligt "Rödlistade arter i Sverige 2020, SLU ArtDatabanken". Beteckningen regionalt intressant används av Länsstyrelsen i Halland och anger att arten har ett värde för naturvården regionalt, t.ex. regionalt sällsynta arter och skogliga signalarter.

Uppgifterna är hämtade från www.artportalen.se samt övriga databaser inom Svenska Lifewatch (www.svenskalifewatch.se). Utöver uppgifterna nedan finns det sannolikt ytterligare rödlistade eller regionalt intressanta arter i området, som ännu inte observerats eller som ej kommit till Länsstyrelsens kännedom. Saknas text i kolumnen Rödlista nedan betyder det att arten är regionalt intressant.

Totalt i området finns uppgifter om 5 rödlistade och 20 regionalt intressanta arter. Eventuella förekomster av rovfåglar vars häckningar omfattas av sekretess saknas i nedanstående lista.

Organismgrupp	Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Rödlista	Kommentar (senast noterad)
Fjärilar	jättesvampmal	<i>Scardia boletella</i>		2004
Fåglar	gröngöling	<i>Picus viridis</i>		2015
Fåglar	mindre hackspett	<i>Dendrocopos minor</i>	NT	2001, i par vid bo.
Fåglar	skogsduva	<i>Columba oenas</i>		2012
Fåglar	spillkråka	<i>Dryocopus martius</i>	NT	2012
Kärlväxter	skogsbräsma	<i>Cardamine flexuosa</i>		1989
Lavar	bokkantlav	<i>Lecanora glabrata</i>	NT	1997
Lavar	bokvårtlav	<i>Pyrenula nitida</i>	NT	1997
Lavar	havstulpanlav	<i>Thelotrema lepadinum</i>		2019
Lavar	lunglav	<i>Lobaria pulmonaria</i>	NT	2019
Lavar	mussellav	<i>Normandina pulchella</i>		2003
Mossor	bokfjädermossa	<i>Neckera pumila</i>		2003
Mossor	fällmossa	<i>Antitrichia curtipendula</i>		2019
Mossor	guldlockmossa	<i>Homalothecium sericeum</i>		1997
Mossor	kornbandmossa	<i>Metzgeria fruticulosa</i>		2003
Mossor	platt fjädermossa	<i>Neckera complanata</i>		2019
Mossor	porellor	<i>Porella</i>		1997
Mossor	sydlig kvastmossa	<i>Dicranum fulvum</i>		2003
Storsvampar	bittersopp	<i>Caloboletus calopus</i>		2019

2020-11-11

511-1214-18

Storsvampar	blodsopp	<i>Neoboletus luridiformis</i>	2020
Storsvampar	ekskinn	<i>Aleurocystidiellum disciforme</i>	1997
Storsvampar	kantarellmussling	<i>Plicatura crispa</i>	2019
Storsvampar	kärrskäggriska	<i>Lactarius scoticus</i>	2015
Storsvampar	lövviolspindling	<i>Cortinarius violaceus</i>	2013
Storsvampar	mandelriska	<i>Lactarius volemus</i>	2017